

The Abraham Arbesfeld Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

חופש דרור וחירות

Rabbi Meir Goldwicht
February 4, 2018 • י"ט שבט תשע"ח

1) שמות פרשת משפטים פרק כא פרשת משפטים

(א) וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִׂים לִפְנֵיהֶם (ב) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבִשְׁבַעַת יֵצֵא לְחֻפְשֵׁי חָנָם (ג) אִם בִּגְפוֹ יָבֵא בִגְפוֹ יֵצֵא אִם בְּעַל אִשָּׁה הוּא וַיִּצְאָהָ אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ (ד) אִם אֲדֹנָיו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה וַיְלַדְהָ לוֹ בָּנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וַיְלַדְהָ תִהְיֶה לְאֲדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא בִגְפוֹ (ה) וְאִם אָמַר יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדֹנָי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בְּנֵי לֵא אֵצֶא חֻפְשִׁי (ו) וְהִגִּישׁוּ אֲדֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוּ אֶל הַדָּלֶת אוֹ אֶל הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וְעָבְדוֹ לְעֹלָם ס

2) דברים פרשת ראה פרק טו

(יב) כִּי יִמְכַר לְךָ אֶחִיךָ הָעֲבָרִי אוֹ הָעֲבָרִיָּה וְעָבְדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעִית תִּשְׁלַחְנוּ חֻפְשִׁי מֵעִמְךָ (יג) וְכִי תִשְׁלַחְנוּ חֻפְשִׁי מֵעִמְךָ לֹא תִשְׁלַחְנוּ רִיקָם (יד) הַעֲנִיק תַּעֲנִיק לוֹ מִצֵּאָנְךָ וּמִגְּרָנְךָ וּמִיִּקְבֹךָ אֲשֶׁר בְּרַכָּךָ יִקְוֶה אֵלֶיךָ תִּתֵּן לוֹ

3) ויקרא פרשת בהר פרק כה

(ח) וְסִפְרָתָ לְךָ שְׁבַע שָׁבָת שָׁנִים שְׁבַע פְּעָמִים וְהָיוּ לְךָ יָמֵי שְׁבַע שָׁבָת שָׁנִים תִּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה (ט) וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַכַּפָּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל אַרְצְכֶם (י) וְקִדְשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וְקִרְאתֶם דְּרוֹר בְּאַרְץ לְכָל יִשְׂרָאֵל יוֹבֵל הוּא תִהְיֶה לְכֶם וְשִׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ וְאִישׁ אֶל מְשֻׁפְחָתוֹ תִּשְׁבוּ

4) אבן עזרא שמות (הפירוש הארוך) פרשת משפטים פרק כא

(ב) כִּי תִקְנֶה אוֹמֵר לְךָ כֹּל לִפְנֵי שֹׁאחַל לִפְרֹשׁ, כִּי כֹל מִשְׁפֵּט אוֹ מִצְוָה כֹּל אֶחָד עוֹמֵד בְּפָנָי עִצְמוֹ. וְאִם יִכּוֹלְנוּ לִמְצוֹא טַעַם לְמַה דָּבַק זֶה הַמִּשְׁפֵּט אֵל זֶה, אוֹ זֶה הַמִּצְוָה אֵל זֶה, נִדְבַק בְּכָל יִכּוֹלְתָנוּ. וְאִם לֹא יִכּוֹלְנוּ, נַחֲשׁוּב כִּי הַחֲסֵרוֹן בֵּא מְחוֹסֵר דַּעְתֵּנוּ

5) רמב"ן שמות פרשת משפטים פרק כא

(ב) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי - הַתְּחִיל הַמִּשְׁפֵּט הַרְאִשׁוֹן בַּעֲבַד עֲבָרִי, מִפְּנֵי שֵׁשׁ בִּשְׁלֹוֹחַ הַעֲבַד בִּשְׁנֵה הַשְּׁבִיעִית זָכַר לִיציאת מִצְרַיִם הַנִּזְכָּר בְּדָבוֹר הַרְאִשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמַר בּוֹ (דְּבָרִים טו טו) וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְדְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ עַל כֵּן אֲנִי מִצְוֶה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה הַיּוֹם. וַיֵּשׁ בַּה עוֹד זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית כְּשֶׁבַת, כִּי הַשְּׁנֵה הַשְּׁבִיעִית לְעַבֵּד שְׁבַתוֹן מִמְּלֹאכֶת אֲדוֹנָיו כִּיֹּם הַשְּׁבִיעִי. וַיֵּשׁ בַּה עוֹד שְׁבִיעִי בִּשְׁנֵים שֶׁהוּא הַיּוֹבֵל, כִּי הַשְּׁבִיעִי נִבְחַר בַּיָּמִים וּבְשָׁנִים וּבְשִׁמְטוֹת, וְהַכֹּל לְעִנְיָן אֶחָד, וְהוּא סוּד יְמוֹת הָעוֹלָם מִבְּרֵאשִׁית עַד וַיִּכְלוּ. וְלִכֵּן הַמִּצְוָה הַזֹּאת רְאוּיָה לְהַקְדִּים אוֹתָהּ שֶׁהִיא נִכְבַּדַת מֵאֵד, רוֹמַזַת דְּבָרִים גְּדוֹלִים בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית וְלִכֵּן הַחֲמִיר בַּה הַנְּבִיא מֵאֵד, וְאָמַר אֲנִי כִרְתִי בְרִית אֶת אֲבוֹתֵיכֶם מִקֵּץ שְׁבַע שָׁנִים תִּשְׁלַח אִישׁ אִישׁ אֶת עַבְדוֹ וְאִישׁ אֶת שְׁפַחְתּוֹ (יִרְמִיָּה לָד יג יד), וְגִזַּר בְּעִבּוּרָה הַגְּלוּת (שֵׁם יז - כב) כַּאֲשֶׁר תִּגְזוֹר הַתּוֹרָה גְלוּת עַל שְׁמִטַת הָאָרֶץ (וַיִּקְרָא כו לָד - לָה), וְכְמוֹ שֶׁאֲכַתּוּב עוֹד בְּעִזְרַת ה' (בְּוִיקְרָא כה ב). וְכַאֲשֶׁר הַשְּׁלִים מִשְׁפֵּט הַמִּצְוָה הַזֹּאת בְּעַבְדִים הָעֲבָרִים, הַחֵל בְּמִשְׁפֵּט לֹא תִרְצַח שֶׁהִיא חֲמוּרָה, וּבְכַבּוּד הָאֲבוֹת, וּבְלֹא תִגְנוּב, וְחֹזֵר לְמִשְׁפֵּט מִכָּה אִישׁ בְּלֵי שִׁימוֹת בַּה, וְאַחֲרֵי כֵן לְרִצִּיחַת הַעֲבַד שֶׁהִיא חֲמוּרָה מִמִּיתַת הַוּלְדוֹת, וְאַחֲרֵי כֵן לְאֲבָרֵי הַיִּשְׂרָאֵלִים וְהַעֲבָדִים, וְאַחֲרֵי כֵן לְנִזְקֵי הַבְּהֵמוֹת בְּמִיתָה. וְכֹל הַפְּרָשִׁיּוֹת בְּסִדּוֹר וּבְכוֹנָה נְכוֹנָה

6) שמות פרשת משפטים פרק כג

(י) וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת אַרְצְךָ וְאַסְפֹּתָ אֶת תְּבוּאָתָהּ (יא) וְהַשְּׁבִיעִית תִּשְׁמְטָנָהּ וְנִטְשָׁתָהּ וְאָכְלוּ אֲבִינֵי עַמְךָ וַיִּתְּרֶם תֹּאכַל חֵית הַשָּׂדֶה כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָרְמְךָ לְזִיתְךָ (יב) שְׁשֵׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשִׂיךָ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרְךָ וַיִּנְפֹּשׁ בֵּן אִמְתְּךָ וְהַגֵּר (יג) וּבְכָל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵיכֶם לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע עַל פִּיךָ (יד) שְׁלַח רִגְלִים תַּחֲג לִי בְּשָׁנָה (טו) אֶת חֵג הַמִּצְוֹת תִּשְׁמַר שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצְוֹת פֶּאֶשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בּוֹ יֵצֵאת מִמִּצְרַיִם וְלֹא יֵרָאוּ פְּנֵי רִיקָם (טז) וְחֵג הַקִּצִּיר בְּכוּרֵי מַעֲשִׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בְּשָׂדֶה וְחֵג הָאֶסֶף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפְךָ אֶת מַעֲשִׂיךָ מִן הַשָּׂדֶה (יז) שְׁלַח פְּעָמִים בְּשָׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶל פְּנֵי הָאֲדָן יִקְוֶה (יח) לֹא תִנְפַח עַל חֶמְךָ דָּם זָבָחִי וְלֹא יִלֵּין חֶלֶב חֲגִי עַד פֶּקֶר (יט) רְאִשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמְתְךָ תָּבִיא בֵּית יִקְוֶה אֵלֶיךָ לֹא תִבְשֹׁל גְּדֵי בְּחֶלֶב אָמוֹ ס

7) רש"י שמות פרשת משפטים פרק כג

(יט) רְאִשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמְתְךָ - אִף הַשְּׁבִיעִית חַיִּיבַת בְּבְכוּרִים, לִכֵּן נֹאמַר אִף כַּאֲן בְּכוּרֵי אֲדָמְתְךָ. כִּיִּצַד, אֲדָם נִכְנַס לְתוֹךְ שְׁדֵהוּ, וְרוּאָה תֹאנָה שְׁבַכְרָה, כּוֹרֵךְ עֲלֶיהָ גְמִי מִ לְסִימָן וּמִקְדִּישָׁהּ. וְאִין בְּכוּרִים אֵלֹא מִשְׁבַּעַתֵּנּוּ הַמִּינִין הָאֲמוּרִין בְּמִקְרָא (דְּבָרִים ח ח) אֶרֶץ חֹטָה וְשַׁעוּרָה וְגו'

8 גור אריה שמות פרשת משפטים פרק כג

(ט) אף השביעית חייב בבכורים. בודאי טעות סופר הוא, דאיך שייך דיהיה השביעית חייב בבכורים, שאיך קורא אני כאן "ועתה הבאתי ראשית פרי האדמה אשר נתת לי" (דברים כו, י), דהא לא לו נתן, ואיך שייך שחייב בבכורים אלא מז' מינין. דילפינן "ארץ ארץ" בגזירה שוה בפרשת תבא (רש"י דברים כו, ב), עיין שם

9 שמות פרשת תצוה - כי תשא פרק ל

(כג) ואתה קח לך בָּשָׂמִים ראש מֶרְדָּוֹר חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְקָנָמֶן בָּשָׂם מִחֲצִיתוֹ חֲמֵשִׁים וּמְאֵתִים וּקְנָה בָּשָׂם חֲמֵשִׁים וּמְאֵתִים (כד) וְקָנָה חֲמֵשׁ מֵאוֹת בָּשָׂקֶל הַקֹּדֶשׁ וְשֶׁמֶן זַיִת הֵינּוּ

10 רמב"ן שמות פרשת תצוה - כי תשא פרק ל

ולכך אמר מר דרור, שיהיה נקי מן הזיוף שמזייפין אותו תמיד. ויתכן כי לשון "דרור" בכל מקום נקיות, וכן וקראתם דרור בארץ לכל יושביה, שיהיו כל בעלי הארץ נקיים מעבדות ומכל שעבוד בגופם ובארצותם, כלשון ובעל השור נקי (לעיל כא כח)

11 ישעיהו פרק סא

(א) רוח אֲדֹנָי יִקְוֶה עָלַי יַעַן מָשַׁח יִקְוֶה אֶתִּי לְבָשָׂר עֲנוּיִם שְׁלַחֲנִי לְחֹבֶשׁ לְנִשְׁפָּרֵי לֵב לְקָרָא לְשָׁבוּיִם דְּרוּר וּלְאַסּוּרִים פְּקַח קוֹחַ

12 תהלים פרק פד

(א) לְמִנְצֵחַת עַל הַגִּתִּית לְבָנֵי קִרְחַת מְזֻמֹּר (ב) מֵהַ יְדִידוֹת מְשִׁכְנֹתֶיךָ יִקְוֶה צְבָאוֹת (ג) נִכְסְפָה וְגַם כָּלֵתָה נִפְשֵׁי לַחֲצֹרוֹת יִקְוֶה לְבֵי וּבְשָׂרֵי יִרְנְנוּ אֶל אֵל חַי (ד) גַּם צְפוּרָה מְצָאָה בֵּית וּדְרוּר קָן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוֹחֶיהָ אֶת מִזְבְּחֹתֶיךָ יִקְוֶה צְבָאוֹת מִלְּפָי וְאַלְהֵי

13 רש"י ויקרא פרשת בהר פרק כה

ושבתם איש אל אחזתו - שהשדות חוזרות לבעליהן

14 שמות פרשת תצוה - כי תשא פרק ל

(א) וְעֲשִׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקֹּטֶר קֹטֶר עֲצֵי שִׁטִּים תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ (ב) אֲמָה אָרְכוֹ וְאֲמָה רָחְבוֹ רְבֹועֵ יִהְיֶה וְאֲמַתִּים קָמְתוּ מִמֶּנּוּ קִרְנֹתָיו (ג) וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר אֶת גִּגּוֹ וְאֶת קִירָתוֹ סָבִיב וְאֶת קִרְנֹתָיו וְעֲשִׂיתָ לוֹ זָרְזָב סָבִיב (ד) וְשָׂתִי טְבַעַת זָהָב תַּעֲשֶׂה לוֹ מִתַּחַת לְזָרוּעַ עַל שְׂתֵי צִלְעֹתָיו תַּעֲשֶׂה עַל שְׁנֵי צַדָּיו וְהָיָה לְבָתִּים לְבָדִים לְשֵׂאת אֹתוֹ בְּהֶמָּה (ה) וְעֲשִׂיתָ אֶת הַבָּדִים עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב (ו) וְנִתְתָּה אֹתוֹ לְפָנֵי הַפָּרֹכֶת אֲשֶׁר עַל אֲרֹן הָעֵדוּת לְפָנֵי הַפָּרֹכֶת אֲשֶׁר עַל הָעֵדוּת אֲשֶׁר אֲנֹעַד לָךְ שָׁמָּה (ז) וְהִקְטִיר עָלָיו אֶהְרֹן קֹטֶרֶת סָמִים בַּבֶּקֶר בַּבְּהִיטִיבוֹ אֶת הַנְּהֹרֹת יִקְטִירָנָה (ח) וּבְהַעֲלֹת אֶהְרֹן אֶת הַנְּהֹרֹת בֵּין הָעֲרָבִים יִקְטִירָנָה קֹטֶרֶת תָּמִיד לְפָנֵי יִקְוֶה לְדֹרֹתֵיכֶם (ט) לֹא תַעֲלוּ עָלָיו קֹטֶרֶת זָרָה וְעֹלָה וּמִנְחָה וְנִסָּךְ לֹא תִסְכּוּ עָלָיו (י) וְכִפֶּר אֶהְרֹן עַל קִרְנֹתָיו אַחַת בַּשָּׁנָה מִדֵּם חַטָּאת הַכֹּפְרִים אַחַת בַּשָּׁנָה יִכַּפֵּר עָלָיו לְדֹרֹתֵיכֶם קֹדֶשׁ קִדְשִׁים הוּא לִיקְוֶה

15 שמות פרשת יתרו פרק כ

(ח) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ (ט) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֲשִׂיתָ כָּל מְלֶאכֶתֶךָ (י) וְיוֹם הַשַּׁבָּעִי שַׁבַּת לִיקְוֶה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֶאכֶה אֹתָהּ וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עֲבָדְךָ וְאֲמַתֶּךָ וּבְהִמְתָּךְ וּגְרָרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ

16 רש"י שמות פרשת יתרו פרק כ

(ט) ועשית כל מלאכתך - כשבתא שבת, יהא בעיניך כאלו מלאכתך עשויה, שלא תהרהר אחר מלאכה

17 משנה מסכת אבות פרק ו

ואומר והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות אל תקרא חרות אלא חירות שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה וכל מי שעוסק בתורה תדיר הרי זה מתעלה שנאמר + במדבר כ"א י"ט + וממתנה נחליאל ומנחליאל במות

18) שמות פרשת משפטים פרק כא

(כו) וכי יכה איש את עין עבדו או את עין אמתו ושחקה לחפשי ישלחנו תחת עינו ס (כז) ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו תחת שנו פ

19) רבינו בחיי שמות פרשת משפטים פרק כא

(כו) וכי יכה איש את עין עבדו. מצות התורה בעבד כנעני שיצא בשן ועין, והטעם בזה מפני שלא נשתעבדו אלא בשן ועין, שנאמר (בראשית ט, כב) "וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ", ראה בעיניו והגיד בפיו ונתקלל על זה (שם, כה) "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו", וכיון שלקו האברים החוטאים נפטר הגוף מעונש עבדות

20) בראשית פרשת בראשית - נח פרק ו

(א) ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה ויבנות ילדו להם (ב) ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מפל אשר בחרו

21) ילקוט שמעוני תורה פרשת נח

ומי המבול היו על הארץ [ז, י] הן חטאו בגלגל של עין שדומה למים אף הקב"ה לא פרע מהן אלא במים

22) שמות פרשת יתרו פרק כ

(טו) וכל העם ראים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השפך ואת הקר עשן וירא העם וינעו ויעמדו מרחק

23) רש"י שמות פרשת משפטים פרק כא

ורצע אדוניו את אזנו, ונאמר במצורע (ויקרא יד יד) תנוך און המטהר הימנית, מה להלן הימנית, אף כאן הימנית. ומה ראה און להרצע מכל שאר אברים שבגוף, אמר רבי יוחנן בן זכאי (קדושין כב ע"ב) און זאת ששמעה על הר סיני לא תגנוב, והלך וגנוב, תרצע. ואם מוכר עצמו, און ששמעה על הר סיני (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים, והלך וקנה אדון לעצמו, תרצע. ר' שמעון היה דורש מקרא זה כמין חומר מה נשתנו דלת ומזוזה מכל כלים שבבית, אמר הקב"ה דלת ומזוזה שהיו עדים במצרים כשפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות ואמרתי כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם ולא עבדים לעבדים, והלך זה וקנה אדון לעצמו, ירצע בפניהם

24) בראשית פרשת וירא פרק כב

(י) וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחט את בנו (יא) ויקרא אליו מלאך יקוק מן השמים ויאמר אברהם אברהם ויאמר הנני (יב) ויאמר אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה ולא תשכת את בנו את יחידך ממני (יג) וישא אברהם את עינו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו לעלה תחת בנו

25) רש"י בראשית פרשת וירא פרק כב

(יב) אל תשלח - לשחוט, אמר לו אם כן לחנם באתי לכאן, אעשה בו חבלה ואוציא ממנו מעט דם, ה אמר לו אל תעש לו מאומה, אל תעש בו מום

26) תלמוד בבלי מסכת שבת דף לה עמוד ב

תנא דבי רבי ישמעאל, שש תקיעות תוקעין ערב שבת התחיל לתקוע תקיעה ראשונה - נמנעו העומדים בשדה . מלעדוד ומלחרוש ומלעשות כל מלאכה שבשדות, ואין הקרובין רשאים ליכנס עד שיבואו רחוקין ויכנסו כולם כאחד. ועדיין חנויות פתוחות ותרסין מונחין, התחיל לתקוע תקיעה שניה - נסתלקו התריסין ונגעלו החנויות, ועדיין חמין מונחין על גבי כירה וקדירות מונחות על גבי כירה. התחיל לתקוע תקיעה שלישית - סילק המסלק, והטמין המטמין, והדליק המדליק. ושוהה כדי צליית דג קטן, או כדי להדביק פת בתנור, ותוקע ומריע ותוקע ושובת

27) שמות פרשת יתרו פרק יט

(יז) וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לְקִרְאֵת הָאֱלֹהִים מִן הַמִּחֲנֶה וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחֲתֵית הַהָר (יח) וְהָרַסִינִי עֵשֶׂן כָּלֹּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְקוֹק בְּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׂנוּ כְּעֵשֶׂן הַכֹּבֵשֶׂן וַיִּחַרְד כָּל הַהָר מְאֹד (יט) וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד מִשָּׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל

28) ילקוט שמעוני תהלים רמז תתמ

הנותן אמרי שפר, אמרי שפר אלו דברי תורה שנתנו על ידי שופר, שנאמר וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר

29) שמות פרשת משפטים פרק כג

(ג) וְדָל לֹא תִהְיֶה בְּרִיבוֹ ס (ד) כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אִיבָךְ אוֹ חֲמֹרוֹ תַּעֲהֶה הַשֵּׁב תִּשְׂכַּנּוּ לוֹ ס (ה) כִּי תִרְאֶה חֲמֹר שֵׁנְאָךְ רֹבֵץ תַּחַת מִשְׂאוֹ וְחִדַּלְתָּ מֵעֹזֹב לוֹ עֹזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ

30) שמות פרשת משפטים פרק כג

(כו) לֹא תִהְיֶה מִשְׁכַּלָּה וְעַקְרָה בְּאֶרְצְךָ אֵת מִסְפַּר יְמֶיךָ אֲמַלֵּא (כז) אֵת אֵימָתִי אֲשַׁלַּח לְפָנֶיךָ וְהִמַּתִּי אֵת כָּל הָעָם אֲשֶׁר תִּבְאֵ בָהֶם וְנָתַתִּי אֵת כָּל אִיבֶיךָ אֵלַיךְ עֶרְףְךָ (כח) וְשַׁלַּחְתִּי אֵת הַצִּרְעָה לְפָנֶיךָ וְגִרְשָׁה אֵת הַחֹוֵי אֵת הַפְּנַעֲנִי וְאֵת הַחַתִּי מִלְּפָנֶיךָ (כט) לֹא אֲגַרְשֶׁנּוּ מִפְּנֵיךָ בְּשָׂנְאָה אַחַת פֶּן תִּהְיֶה הָאָרֶץ שְׂמֵמָה וְרִבָּה עָלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה (ל) מְעַט מְעַט אֲגַרְשֶׁנּוּ מִפְּנֵיךָ עַד אֲשֶׁר תִּפְרָה וְנִחַלְתָּ אֵת הָאָרֶץ (לא) וְשַׁתִּי אֵת גְּבֻלְךָ מֵיַם סוּף וְעַד יָם פְּלִשְׁתִּים וּמִמְדְּבָר עַד הַנֶּהָר כִּי אֲתֵן בְּיַדְכֶם אֵת יִשְׂבֵי הָאָרֶץ וְגִרְשִׁתֶּמוּ מִפְּנֵיךָ